

Patiënten kennen reikwijdte tuchtrecht onvoldoende

Steeds meer tuchtklachten

mr. Anneloes Rube,
promovenda gezondheidsrecht,
afdeling Sociale Geneeskunde
AMC/Universiteit van Amsterdam;
het promotieonderzoek
richt zich op het tuchtrecht in
de gezondheidszorg.

prof. mr. Johan Legemaate,
hoogleraar gezondheidsrecht,
afdeling Sociale Geneeskunde
AMC/Universiteit van Amsterdam

Correspondentieadres:
a.rube@amc.uva.nl;
c.c. redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling
gemeld.

beeld: Getty Images

Het aantal tuchtklachten neemt toe, blijkt uit analyse van jaarverslagen van de tuchtcolleges. De inspectie draagt hier, ondanks haar goede voornemens, niet aan bij. Ook blijkt dat klagers nog steeds onvoldoende duidelijk is op wie het tuchtrecht van toepassing is.

De discussie over het tuchtrecht in de gezondheidszorg kreeg onlangs weer een impuls door een brief die de minister van VWS in maart van dit jaar naar de Tweede Kamer zond. De minister bespreekt hierin de mogelijkheden om de effectiviteit van het tuchtrecht te vergroten.¹ Het gaat onder

meer om de reikwijdte van het tuchtrecht, de relatie tuchtrecht-klachtrecht en de mogelijkheid om groepsklachten aan de tuchtrechter te kunnen voorleggen.

Voor een zuivere discussie is het van belang te weten hoe er momenteel van het tuchtrecht gebruik wordt gemaakt. Hiervoor hebben we

1 Behandelde klachten ter zitting

	2007		2008		2009		2010		2011	
beslissing gewezen na behandeling ter terechtzitting	430	%	470	%	455	%	520	%	540	%
ongeground/afwijzing	241	56	258	55	258	57	255	49	275	51
niet-ontvankelijk	5	1	10	2	9	2	7	1	11	2
gegrond	184	43	196	42	179	39	249	48	250	46
1. waarschuwing	117	63	145	74	127	71	179	72	159	64
2. berisping	35	19	31	16	27	15	45	18	51	20
3. boete	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
4. (voorwaardelijke) schorsing inschrijving register	9	5	5	2	5	3	6	2	16	6
5. gedeeltelijke ontzegging	-	-	-	-	2	1	2	1	2	1
6. doorhaling inschrijving register	7	3	4	2	3	2	5	2	8	3
7. gegrond, geen maatregel	17	9	11	6	15	8	12	5	14	6
klacht ingetrokken ter zitting	-	-	6	1	9	2	9	2	4	1

Beslissingen van de regionale tuchtcolleges na behandeling van klachten ter terechtzitting in de periode 2007-2011.

de jaarverslagen van de tuchtcolleges voor de gezondheidszorg uit de vijfjaarsperiode 2007-2011 geanalyseerd.²

In deze periode zijn er 7505 klachten ingediend bij de regionale tuchtcolleges. Gemiddeld zijn dit er 1501 per jaar. Het aantal ingediende klachten stijgt geleidelijk. Waar in 2007 nog 1441 klachten werden ingediend, waren dit er in 2011 1676.

In 2011 hebben de regionale tuchtcolleges 1590 klachten afgehandeld; een derde na een behandeling ter zitting (zie tabel 1), het grootste deel in raadkamer. Dit laatste gebeurt als het tuchtcollege de klacht ongegrond acht, de klacht wordt ingetrokken of de klacht niet ontvankelijk is. Momenteel wordt 18 procent van de ingediende klachten niet-ontvankelijk verklaard. Een deel daarvan is veroorzaakt doordat de klacht was ingediend tegen een niet BIG-geregistreerde. Hieruit kan worden afgeleid dat het voor een aantal klagers niet

duidelijk is op wie het medisch tuchtrecht van toepassing is. Voorlichting hierover zou het aantal niet-ontvankelijke zaken kunnen doen verminderen.

Onjuiste behandeling

Veruit de meeste klachten (75%) in de periode 2007 tot en met 2011 zijn ingediend tegen artsen. Binnen deze categorie scoren huisartsen en psychiaters verhoudingsgewijs het hoogst (zie tabel 2 op blz. 2760). De verdeling van de overige 25 procent over de andere beroepsgroepen die onder het tuchtrecht vallen, is als volgt: tandartsen 8 procent, verpleegkundigen 8 procent, gezondheidszorgpsychologen 4 procent, psychotherapeuten 1 procent, fysiotherapeuten 1 procent, verloskundigen 1 procent, en apothekers minder dan 1 procent. Het merendeel van de klachten, bijna 60 procent, heeft betrekking op medisch-inhoudelijke zaken: onjuiste behandeling,

2 Klachten per specialisme

	artsen per specialisme werkzaam in de zorg	afgehandelde klachten per specialisme
huisartsgeneeskunde	9915	287
anesthesiologie	1235	14
bedrijfsgeneeskunde en verzekeringsgeneeskunde	1365	65
cardiologie	755	23
cardiothoracale chirurgie	100	2
dermatologie en venerologie	380	3
heelkunde	970	44
interne geneeskunde	1650	49
keel-neus-oorheelkunde	395	10
kindergeneeskunde	1230	21
klinische genetica	95	-
klinische geriatrie	165	2
maag-lever-darmziekten	280	7
longziekten en tuberculose	455	13
maatschappij en gezondheid	605	2
medische microbiologie	210	-
medische zorg verstandelijk gehandicapten	165	-
neurochirurgie	110	6
neurologie	700	33
nucleaire geneeskunde	135	-
obstetrie en gynaecologie	775	27
oogheelkunde	520	18
orthopedie	525	24
ouderengeneeskunde	1310	13
pathologie	315	1
plastische chirurgie	185	14
psychiatrie	2515	165
radiologie	825	7
radiotherapie	225	-
reumatologie	195	-
revalidatiegeneeskunde	430	8
urologie	320	11
overige artsen*	14.475	128

* totaal basisartsen + totaal-aantal artsen met specialisatie klinische chemie

Het aantal afgehandelde klachten naar specialisme van de aangeklaagde arts, afgezet tegen het aantal artsen per specialisme, werkzaam in de zorg, in 2010.^{10 11}

Bronnen: Centraal Bureau voor de Statistiek en Tuchtcolleges voor de Gezondheidszorg, Jaarverslag 2010.

SAMENVATTING

- Het aantal ingediende tuchtklachten stijgt de afgelopen vijf jaar geleidelijk.
- Het merendeel heeft betrekking op medisch-inhoudelijke zaken en wordt ingediend tegen artsen.
- 18 procent van de klachten wordt niet-ontvankelijk verklaard.
- Van de inhoudelijk beoordeelde klachten ligt het percentage gegrondverklaringen op 25 procent.
- Na een gegrondverklaring wordt de maatregel waarschuwing het meeste opgelegd.

Van alle ingediende klachten wordt 15 procent gegrond verklaard

Meer over het tuchtrecht vindt u in *Dokters voor de rechter*. U kunt dit boek in de webshop bestellen op www.medischcontact.nl. Onder dit artikel op de website vindt u een verwijzing naar eerdere artikelen over dit onderwerp. Hier vindt u bovendien de voetnoten bij dit artikel.

geen of onvoldoende zorg en niet of te laat verwijzen. De overige klachten hadden voornamelijk betrekking op onderwerpen als onvoldoende informatie, onheuse bejegening, een onjuiste geneeskundige verklaring en schending van het beroepsgeheim.

Geground

In kritische beschouwingen over het tuchtrecht wordt vaak als knelpunt genoemd dat maar een klein percentage klachten gegrond wordt verklaard.³ Uit de jaarverslagen blijkt dat dit percentage, als het wordt gerelateerd aan alle ingediende klachten, gemiddeld 15 procent is. Het meest zuiver is echter een berekening waarbij het percentage uitsluitend wordt gerelateerd aan het aantal zaken dat inhoudelijk door het tuchtcollege is beoordeeld. De niet-ontvankelijke en ingetrokken klachten worden dan buiten beschouwing gelaten. Het percentage gegrondverklaringen bedraagt dan 25 procent. In de periode 2007 tot en met 2011 is in het geval van een gegrondverklarde klacht de maatregel waarschuwing het meeste opgelegd (69%). In 18 procent van de gevallen volgde een berisping. De maatregelen (voorwaardelijke) schorsing van de inschrijving in het register (3,8%), gedeeltelijke ontzegging (0,5%) en doorhaling van de inschrijving in het register (2,5%) werden weinig opgelegd. De afgelopen vijf jaar is relatief vaak, namelijk in 6,5 procent van de gevallen, gebruikge- maakt van de gegrondver-

klaring zonder oplegging van een maatregel. Deze 'maatregel' is (nog) niet in de wet opgenomen, maar wordt dus door de tuchtcolleges wel vrij frequent toegepast. Opvallend is dat de maatregel boete sinds 2008 niet meer is opgelegd. Dit roept de vraag op of handhaving van deze maatregel in de Wet BIG nog noodzakelijk is.

Ondergrens

Veelgehoorde kritiek op de IGZ is dat ze te weinig tuchtklachten indient.⁴ In het rapport 'De Inspectie voor de Gezondheidszorg en het tuchtrecht' uit 2009 wordt gesteld dat een gemiddelde van achttien klachten per jaar als ondergrens gehanteerd moeten worden.⁵ Uit de jaarverslagen van de tuchtcolleges blijkt dat dit aantal in 2009 is gehaald. In 2010 en 2011 heeft de IGZ twaalf respectievelijk dertien klachten ingediend. Dat is nog geen 1 procent van alle ingediende zaken. Opvallend is dat de

inspectie een gegrondverklaringspercentage van ruim 80 procent heeft.⁶ De IGZ slaagt er kennelijk wel in om trefzekere zaken te selecteren.

In de periode 2007 tot en met 2011 is er 1811 keer beroep aangetekend tegen een beslissing van een regionaal tuchtcollege. Dit houdt in dat in 26 procent van de gevallen een van de partijen in appel gaat. Net als bij de regionale tuchtcolleges, is bij het Centraal Tuchtcollege een stijging te zien van het aantal ingediende klachten.

In 2011 heeft het Centraal Tuchtcollege 377 zaken afgedaan.⁷ In zo'n 73 procent van de na zitting gewezen beslissingen bevestigde het Centraal Tuchtcollege de beslissing van het regionaal tuchtcollege. 1 procent van de ingestelde beroepen werd niet-ontvankelijk verklaard en in 26 procent kwam het Centraal Tuchtcollege tot een geheel of gedeeltelijk ander oordeel dan het regionaal tuchtcollege.

Doorlooptijd

De doorlooptijd van de regionale tuchtcolleges is de afgelopen jaren vrij stabiel gebleven. Deze schommelt rond de 280 dagen (ongeveer negen maanden) per zaak. Opvallend genoeg is bij het Centraal Tuchtcollege de gemiddelde doorlooptijd in de afgelopen jaren wel aanzienlijk gestegen. In 2011 was deze gemiddeld 342 dagen; 75 dagen hoger dan in 2007. Hoe het komt dat de doorlooptijd bij het centrale college wel is gestegen en bij de regionale colleges niet, is onduidelijk.

Een tuchtcollege kan bepalen om afgehandelde klachten ter publicatie aan te bieden aan tijdschriften of nieuwsbladen of bekend te maken in de Staatscourant. Van de 2415 door de regionale tuchtcolleges na zitting gewezen beslissingen zijn er in de periode 2007 tot en met 2011 maar 269 (11%) ter publicatie aangeboden. Er zit wel een stijgende lijn in: van 12 procent in 2007 naar 15 procent in 2011.⁸ Het Centraal Tuchtcollege publiceert uitspraken in 14,3 procent van de gevallen.

Overigens worden alle tuchtrechtelijke uitspraken op internet gepubliceerd. Uitspraken tot 1 januari 2010 zijn te vinden op www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl/ uitspraken en vanaf 1 januari 2010 op www.tuchtrecht.nl. Het is echter de vraag of deze uitspraken leiden tot het beoogde doel van kwaliteitsbevordering. Daarvoor is een veel betere ontsluiting van de website nodig. Publicaties in tijdschriften die zich op beroepsbeoefenaren richten, lenen zich hier het beste voor.⁹